

Rajoja ruudulle, ei elämälle

Eduskunnan sivistysvaliokunnan kuuleminen
25.3.2025

DIGIRAUHA ry

perustettu syksyllä 2024 paremman tulevaisuuden luomiseksi
lapsille ja nuorille

- ➔ rakennamme lasten ja nuorten digitaalista kasvurauhaa
- ➔ edistämme lasten ja nuorten teknologista turvallisuutta ja tulevaisuutta

Miksi tarvitsemme digirauhaa nyt?

Teknologian ja digitaalisen ympäristön nopea kehitys herättää laajaa huolta, joka tunnistetaan sekä tutkimuksessa että yhteiskuntapolitiikassa.

Emme ole teknologiavastaisia. Digimaailmalla on hyviä puolia, mutta siihen liittyy myös merkittäviä riskejä, kuten mielenterveysongelmat, keskittymiskyvyn heikkeneminen, kiusaaminen ja altistuminen rikoksille.

Suomessa lapsille hankintaan älypuhelin kansainvälisesti vertailtuna jo hyvin varhain. Tätä trendiä olisi syytä haastaa vakavasti.

Alustojen ikärajoja ei noudateta ja laajasti vaikuttavat toimenpiteet puuttuvat.

Vanhemmat ja nuoret kokevat olevansa yksin asian kanssa.

Asiantuntijalausuntomme HE 212/2024

2 § Opetuksen tavoitteet / Liikunnallinen elämäntapa

- YK:n lasten oikeuksien sopimus 29 (a): lapsen koulutuksen tulee pyrkiä lapsen persoonallisuuden, lahjojen sekä henkisten ja ruumiillisten valmiuksien mahdollisimman täyteen kehittämiseen
 - mielenterveyden ongelmat / tulevaisuus / resilienssi
- Lain 2 § alkulause -> pyrkii edistämään tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa
- Aamu- ja iltapäivätoiminta

3 a § Lapsen edun toteutuminen

- Aamu- ja iltapäivätoiminta

29 § Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

- Välitunnit ovat olennainen osa koulupäivää. Kannatamme edustaja Mira Niemisen toimenpidealoitetta TPA 47/2024, edustajien Ari Koponen ja Laura Huhtasaari TPA 4/2024. Älylaitteet vaarantavat lasten ja nuorten mahdollisuuden tasapainoiseen kehitykseen ja kasvuun
- Suomen perustuslaki, lastensuojelulaki ja YK:n yleiskommentin 25 (2021) kohdat B.13 ja C.14, komitean yleiskommentti 16 (2013) velvoittavat Suomea.

Miksi myös välituntien tulisi olla vapaita kännyköistä?

- Välitunnit ovat olennainen osa koulupäivää. Nuorten ääni. Tasa-arvoisuus.
- Ilman älylaitteiden häiriötä välitunnit tarjoavat lukuisia mahdollisuuksia edistää lasten ja nuorten tasapainoista kehitystä, kuten mm. mahdollisuuden:
 - palautumiselle ja tämän myötä keskittymis- ja oppimiskyvyn säilymiselle/paranemiselle;
 - luovuuteen ja leikkiin ja tämän myötä luovan ajattelun kehittymiselle
 - empaattisten taitojen, sosiaalisten taitojen ja yhteistyötaitojen kehittymiselle;
 - riitojen ja ongelmanratkaisu kykyjen kehittymiselle;
 - pienten erehdysten tekemiselle turvallisessa tilassa;
 - liikunnalliseen aktiivisuuteen;
 - resilienssitaitojen kehittymiselle
 - liiallinen ruutuaika – edes koulupäivän mittainen tauko
- Tukee hallitusohjelman kirjausta "hallitus tekee tarvittavat lainsäädäntömuutokset, joilla voidaan nykyistä tehokkaammin rajoittaa esimerkiksi mobiililaitteiden käyttöä koulupäivän aikana ja näin vahvistaa oppilaiden keskittymistä opetukseen”.

Älypuhelimien välituntikäytön haitoista

- Älypuhelimet passivoivat nuoria ja vievät mahdollisuuden toteuttaa aikaisemmin mainittuja oppilaan kehitystä parantavia ja turvaavia tekoja.
- Koulukiusaaminen on siirtynyt merkittävässä määrin sosiaalisen median alustoille.
 - > Älypuhelimien poissaolo välitunneilla estää tämän muotoisen kiusaamisen koulupäivän aikana.
- Älypuhelimien kamerat mahdollistavat oppilaan kuvaamisen ilman lupaa. Usein kuvia käytetään toisen nolaamis- tai kiusaamistarkoituksessa.
 - > Älypuhelimien poissaolo koko koulupäivän ajan estää tämän muotoisen häirinnän koulupäivän aikana ja vähentää myös haitallisen kuvamateriaalin määrää kun kuvia ei ole mahdollista ottaa koulupäivän aikana.
- Intensiivinen älypuhelimien käyttö ennen koulutuntia viivästyttää keskittymiskyvyn palaamista.
- Älylaitteilla saatavat nopea ja helpot dopamiinipiikit heikentävät motivaatiota kouluopiskeluun.
- Yllä olevat liittyvät älypuhelimien käytön haittoihin välitunneilla. Pyydettyäessä toimitamme laajemman koon älypuhelimien käytön haitoista erikseen.

Suomea velvoittaa jo olemassa oleva lainsäädäntö & kv. sopimukset

Suomen perustuslaki

- perustuslain 19 §:n mukaan julkisen vallan on tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu

Suomen lastensuojelulaki

- lain 2 § turvaa lapsen oikeuden turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen toimeenpanoa valvovan komitean antaman laaja yleiskommentti 25 (2021)

- kohta B.13
- kohta C.14

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen toimeenpanoa valvovan komitean antaman yleiskommentti 16 (2013)

Puhelin vs. älypuhelin

- Harkita voidaan jätetäänkö puhelimet, jotka on tarkoitettu vain puheluiden soittamiseen tai tekstiviestien lähettämiseen ilman mahdollisuutta ottaa valokuvia, tämän kiellon ulkopuolella.
- Näin lapsille jäisi mahdollisuus olla välitunnilla yhteydessä kiireellisissä asioissa vanhempiinsa tai muuhun luotettuun aikuiseen.
- Toisaalta voidaan harkita voidaanko nämä viestit tarvittaessa välittää koulun henkilökunnan kautta.

Uskomme, että parempi tulevaisuus on mahdollinen digitaalisen kasvurauhan luomiseksi lapsille ja nuorille.

**Muutokseen tarvitaan mukaan kaikki
→ perheet, koulut, varhaiskasvatus, neuvolat, lapsijärjestöt, harrastuspiirit ja yritykset.**

Muutos tapahtuu toimimalla nyt yhdessä.

digirauha

Kiitos!